

רבין של הפלמ"ח

1 במרץ 1922 – 4 בנובמבר 1995

- 1922 נולד בירושלים
- 1937 תלמיד בכדורי
- 1940 הכשרת הנוער העובד
ברמת יוחנן
- 1941 מראשוני המצטרפים לפלמ"ח
- הפלישה לסוריה
- קורס המ"כים הראשון
בפיקודו של יגאל אלון
- מדריך שדאות ואקדח
במחלקה הערבית
- מחלקת סיירים במשמר העמק
- מפקד מחלקת סיירים פלוגה ג'
- קורס מ"פ בכפר ויתקין
- מ"מ בתל יוסף
- 1945 סמג"ד הגדוד הראשון
- הפריצה לעתלית
- 1946 תכנון ההתקפה על משטרת גינין
בליל המשטות
- מאסר ברפיח
- מג"ד הגדוד השני
- 1947 קצין המבצעים של הפלמ"ח
- 1948 מפקד חטיבת הראל
- קצין המבצעים של חזית המרכז
וסגנו של יגאל אלון
- קצין המבצעים של חזית הדרום
- 1949 כנס פירוק הפלמ"ח

פעולה צבאית ראשונה

הפלישה לסוריה ולבנון

"... עם חשכה נכנסנו לתוך שטח לבנון. היו לפנינו כ-45 קילומטרים אל היעד ובחזרה ממנו – כמובן, ברגל. הקור צרב בבשרנו. הצטיידנו בנעליים מיוחדות – להליכה שקטה. הגענו אל הקו הטלפוני. כצעיר שבחבורה הוטל עלי לטפס על העמוד. לא הספקנו לתרגל על מתקני-הטיפול, שקיבלנו רק באותו יום. לא כל-כך הסתדרתי עם המיתקן. חלצתי נעליים, כך היינו רגילים לטפס. ניתקתי את החוט הראשון. נוכחתי, להפתעתי, שיציבות העמוד נובעת בחלקה מהמתח של חוטי הטלפון, המחברים את העמודים. העמוד התנדנד ומצאתי את עצמי על הקרקע. שוב טיפסתי, ניתקתי, ירדתי ועליתי לעמוד השני. חתכתי את החוטים וקברנו אותם באדמה. הדרך חזרה, בנתיב מקוצר, הייתה מהירה. סוליית נעלי-הפקק, שאיש לא ניסה קודם, נקרעה והתקפלה ורק הגרביים העבות הגנו על כפות הרגליים. הגענו עם אור לגבול."

מתוך: פנקס שירות / יצחק רבין

1922	נולד בירושלים
1937	תלמיד בכדורי
1940	הכשרת הנוער העובד ברמת יוחנן
1941	מראשוני המצטרפים לפלמ"ח
	הפלישה לסוריה ולבנון
	קורס המ"כים הראשון בפיקודו של יגאל אלון
	מדריך שדאות ואקדח במחלקה הערבית
	מחלקת סיירים במשמר העמק
	מפקד מחלקת סיירים פלוגה ג'
	קורס מ"פ בכפר ויתקין
	מ"מ בתל יוסף
1945	סמג"ד הגדוד הראשון
	הפריצה לעתלית
1946	תכנון ההתקפה על משטרת ג'יני בליל המשטרות
	מאסר ברפיח
	מג"ד הגדוד השני
1947	קצין המבצעים של הפלמ"ח
1948	מפקד חטיבת הראל
	קצין המבצעים של חזית המרכז וסגנו של יגאל אלון
	קצין המבצעים של חזית הדרום
1949	כנס פירוק הפלמ"ח

המדריך הראשי מישל הורביץ
מאמן את רבין בקפ"פ -
קרב פנים אל פנים

פלוגה ג' בבריכה במעיין כברי - מנוחה ורחצה בסיום סיור לאורך גבול לבנון.
רבין יושב משמאל

מאסר ברפיח

רבין הועבר לרפיח לאחר שנעצר ב"שבת השחורה", ב-29 ביוני 1946, ושהה שם כחמישה חודשים. במהלך המעצר הוא אושפז בבית החולים של המחנה בשל שבר ברגלו שנגרם בתאונת אופנוע עשרה חודשים לפני כן.

רפיח, 24 באוקטובר 1946

שלום אבא!

... כאן אין כל חדש. הכל מתנהל באותו סדר וכל יום דומה למשנהו. השתנה רק זה שעצם צמצום תקציב, הקשר כעת יהא 3 פעמים בשבוע כך שאין אנו מקבלים עיתונות, חבילות ומכתבים אלא באותם שלוש פעמים שהמכונית באה. בעצם סביב עניין התקציב שוררת פה ערות רבה. חברים רבים טוענים שהיה בזבוז רב בכסף היישוב ללא כל צורך. כי המטירו פה עלינו שפע של דברים שבחוץ בתנאים של עבודה קשה לא היו למרבית החברים הנמצאים פה. והחלטנו בעצמנו לדרוש צמצום ההוצאות, וסיפוק רק הדברים ההכרחיים ביותר, כי זה שאנו מקבלים שפע כזה מן היישוב פוטר את הצבא מלדאוג לדברים המינימליים ביותר. אולם אם כך חושבים אנו, אנשי ה-29 ביוני, לא כן דעתם של התל-אביבים, הם רוצים לקבל את המקסימום שאפשרי ולא אכפת להם ממי. והם עושים סקנדלים. מעניין שהרעשנים ביותר כלפי אי טיפול מספיק מצד המוסדות אלה הרוויזיוניסטים. הם עלולים לעשות מעשים מגונים מאוד כלפי היישוב ובוודאי ינסו לנצל זאת לתעמולת בחירות...

ביחס אלי אין כל חדש. השתנות מזג האוויר אינה משפיעה לטובה על הרגל והאנשים יודעי דבר פה סבורים שבדאי שאיזה מומחה לא צבאי יראני, אולי כדאי לטפל בביקור רופא פה. אולם אל תתרגש מזה, כי למרות הכל, לכל היותר אשאר קצת צולע.

חסור שלום לכל המכירים וחברי,
יצחק

מתוך: יצחק רבין, ראש ממשלת ישראל
מבחר תעודות מפרקי חייו
בעריכת יחימה רוזנטל
גנזך המדינה

1922	נולד בירושלים
1937	תלמיד בכדורי
1940	הכשרת הנוער העובד ברמת יוחנן
1941	מראשוני המצטרפים לפלמ"ח
	הפלישה לסוריה ולבנון
	קורס המ"כים הראשון בפיקודו של יגאל אלון
	מדריך שדאות ואקדח במחלקה הערבית
	מחלקת סיירים במשמר העמק
	מפקד מחלקת סיירים פלוגה ג'
	קורס מ"פ בכפר ויתקין
	מ"מ בתל יוסף
1945	סמג"ד הגדוד הראשון
	הפריצה לעתלית
1946	תכנון ההתקפה על משטרת גינין בליל המשטרות
	מאסר ברפיח
	מג"ד הגדוד השני
1947	קצין המבצעים של הפלמ"ח
1948	מפקד חטיבת הראל
	קצין המבצעים של חזית המרכז וסגנו של יגאל אלון
	קצין המבצעים של חזית הדרום
1949	כנס פירוק הפלמ"ח

נפילת הרובע היהודי

המצב בירושלים הגיע עד משבר באמצע חודש מאי. דוד שאלתיאל, מפקד העיר וחטיבת "עציוני", פנה אל רבין וביקשו לסייע בהצלת הרובע היהודי. בין ה-17 ל-19 במאי כבשו לוחמי "הראל" את הר ציון, פרצו את שער ציון ויצרו קשר עם נצורי הרובע היהודי. בבוקר ה-19 במאי נטשו הלוחמים את שער ציון ולא המתינו לכוח מחטיבת "עציוני" שיבוא להחליפם. שעות ספורות לאחר מכן תפס הלגיון הערבי את השער. כישלון תכניתו של שאלתיאל לפרוץ דרך שער יפו לעיר העתיקה, קשר לקוי בינו לבין אנשי הפלמ"ח והיעדר פיקוד מתאם בין שתי החטיבות גרמו, לדברי רבין, ל"בזבוז" הצלחתו של הפלמ"ח ולהכרעת גורלו של הרובע היהודי.

פרשת נפילת הרובע נותרה שנויה במחלוקת ונתונה לפרשנויות רבות וסותרות.

מברק אל ישראל גלילי ("הלל") ויגאל אלון ("סאשה"):

ירושלים, 22 במאי 1948

04:19 **בהול**

המצב בירושלים חמור מאוד. רמת רחל נעזבה על ידי אנשיה. הפלמ"ח פרץ ליהודי העיר העתיקה. בניצחון הגדול הזה בוזבז הפיקוד בעיר מחוסר כל יוזמה. לא מאייס את יהודי ירושלים להתגוננות העיר עדיין אינה מבוצרת לגמרי. הכרחי כוח פלמ"ח ונשק כבד הלילה והפצצת ריכוזי האויב ועריהם. הכרחי החלפת הפיקוד על העיר מיד.

עמירם (יצחק רבין)

בישיבות וועדת החמישה (וועדת שרים שבחנה את תפקוד הכוחות במהלך ההפוגה הראשונה), בין ה-3 ל-4 ביולי 1948, השמיעו מפקדי שתי החטיבות שאלתיאל ורבין את גרסאותיהם על הפריצה לרובע היהודי ונטישת שער ציון.

מדברי רבין בישיבה:

"... הודענו שסיימנו את תפקידנו. ברגע האחרון כנראה פנה "עציוני" (שאלתיאל) בבקשה להחזיק במקום. לפי יחסי הכוחות לא הייתה אפשרות להחזיק במקום, זה היה סיכוי רציני לאיבוד היחידה. החזקנו בהר ציון במשך 40 שעה של פעולה ללא הפסקה, לאחר קרב של 10-7 ימים על המשלטים. האנשים נרדמו ליד הנשק, האנשים נרדמו בשעת ההתקפה, לא הייתה להם כל הפוגה, לא קיבלנו כל תוספת להחזקת הר ציון. זו היא פרשת הר ציון."

1922	נולד בירושלים
1937	תלמיד בכדורי
1940	הכשרת הנוער העובד ברמת יוחנן
1941	מראשוני המצטרפים לפלמ"ח
	הפלישה לסוריה ולבנון
	קורס המ"כים הראשון בפיקודו של יגאל אלון
	מדריך שדאות ואקדח במחלקה הערבית
	מחלקת סיירים במשמר העמק
	מפקד מחלקת סיירים פלוגה ג'
	קורס מ"פ בכפר ויתקין
	מ"מ בתל יוסף
1945	סמג"ד הגדוד הראשון
	הפריצה לעתלית
1946	תכנון ההתקפה על משטרת גינין בליל המשטרות
	מאסר ברפיח
	מג"ד הגדוד השני
1947	קצין המבצעים של הפלמ"ח
1948	מפקד חטיבת הראל
	קצין המבצעים של חזית המרכז וסגנו של יגאל אלון
	קצין המבצעים של חזית הדרום
1949	כנס פירוק הפלמ"ח

מטה חזית הדרום בקרב על
משמרת עיראק סואידן.
לצדו של רבין יושב יגאל אלון

מטה הפלמ"ח
חופיעים מימין לשמאל:
זרובבל גלעד, ארנן (סיני)
עזריהו, יהודה ניצן
(בלום), נחום שריג, אורי
ברנר, חנן (פוקסי) דשא,
יגאל אלון, שוש ספקטור,
אליעזר שושני, יצחק
רבין ומולה כהן

פירוק הפלמ"ח

ב-1949 הוציא הרמטכ"ל יעקב דורי - בהנחיית שר הביטחון - פקודה מפורשת האוסרת את ההשתתפות בכנס פירוק הפלמ"ח על חיילים בשירות פעיל. למרות הפקודה, השתתפו בכנס יצחק רבין, חיים בר-לב, דוד אלעזר וצבי זמיר, וכן קצינים וח"ילים נוספים. ההשתתפות נחשבה כהפרת פקודה, והקצינים המשתתפים נקראו לביור בפני הרמטכ"ל. רובם נענשו בנזיפה חמורה, אחדים הודחו מצה"ל, ואחרים הועברו מתפקידם, וזאת בהוראה אישית של בן-גוריון לרמטכ"ל.

- 1922 נולד בירושלים
- 1937 תלמיד בכדורי
- 1940 הכשרת הנוער העובד ברמת יוחנן
- 1941 מראשוני המצטרפים לפלמ"ח
- הפלישה לסוריה ולבנון
- קורס המ"כים הראשון בפיקודו של יגאל אלון
- מדריך שדאות ואקדח במחלקה הערבית
- מחלקת סיירים במשמר העמק
- מפקד מחלקת סיירים פלוגה ג'
- קורס מ"פ בכפר ויתקין
- מ"מ בתל יוסף
- 1945 סמג"ד הגדוד הראשון
- הפריצה לעתלית
- 1946 תכנון ההתקפה על משטרת גינין בליל המשטרות
- מאסר ברפיח
- מג"ד הגדוד השני
- 1947 קצין המבצעים של הפלמ"ח
- 1948 מפקד חטיבת הראל
- קצין המבצעים של חזית המרכז וסגנו של יגאל אלון
- קצין המבצעים של חזית הדרום
- 1949 כנס פירוק הפלמ"ח

סגן אלון יצחק רבין

רמטכ"ל: נקראת לפססס דיסציפלינר בעברך על הפרת משמעת. האם קיבלת את הפקודה האוסרת השתתפות בכנס? קבלתי את הפקודה.

הסובה: האם השתתפת? הסובתו - כן.

רמטכ"ל: איך מחשב את מילוי הפקודה עם הסובה כנסבעת - כי חצית לכל הוראה שתיתן לך ע"י הפיקוד העליון?

הסובה: לא מתיישב. מורה בהפרת הפקודה. היחידה לא הרגשה הוכח אישית - כלפי הבריס, זאת היחידה שאלה הברית - הרגשתי שעלי היחידה להישגש עם הברית.

רמטכ"ל: האם היחידה פקודה אחרת?

הסובה: לא היחידה כל פקודה אחרת - כי אם זאת היא ההלטה אישית. נכון שיש כאן אי ציות לפקודה - אבל לא נכון שפלאהי פקודה מפקד אחר.

רמטכ"ל: ובכן איך זה מתישב עם הסובה?

הסובה: נכון שזאת היא פקודה, אבל אין כל חוק, האוסרת על חייל כאזרה - להשתתף בזמן הופעתו בכנסים.

רמטכ"ל: העניין הוא חמור מאד אך יש לי שני נימוקים כדי לא להעביר אותו לבית דין צבאי:

(א) אני מכיר שהיו מסיבות מיוחדות שהן אישיות וקשר חברית שגרמו למעשה זה.

(ב) שירותן הטוב במילוי תפקיד באופן מטיב רצון ובנאמנות.

החלטות:

ניתנה לך נזיפה חמורה ואחראי כאם יקרה עוד מקרה של הפרת משמעת - יעברו להעביר לבית דין צבאי גם את האינפורמציה על המקרה הזה.

מתוך: ארכיון צה"ל, משרד הביטחון

במערכת הבחירות ב-1965 הלך בן-גוריון ברשימה נפרדת ממפא"י, הלוא היא רפ"י. באחד מימי שישי צלצל הטלפון ויונה חצור, מפעילי רפ"י, הזמין את יצחק לביתו, לחוג-בית עם בן-גוריון. יצחק סירב בנימוס בטענה שכרמטב"ל הוא אינו משתתף בכל אסיפת-בחירות שהיא. תודה ושלוש. ושוב צלצל הטלפון. הפעם הייתה מעברו השני של הקו גאולה בן-אליעזר, בתו של בן-גוריון. היא הזמינה את שנינו לבוא לביתה לפנות ערב לשתות קפה עם הוריה. זו אינה אסיפה פוליטית, זהו ביקור משפחתי, ובאנו. שוחחנו על דא ועל הא. בן-גוריון נראה נינוח ומשועשע. ולפתע, מחוץ לכל הקשר, אמר בן-גוריון: "יצחק, האם אתה זוכר את היום שבאת אל ביתי לפני כינוס הפלמ"חניקים, שהשתתפות אנשי-צבא בו נאסרה? אמרת לי אז שלדעתך אין זה הוגן להעמיד את אנשי-הפלמ"ח, שלחמו במלחמת-העצמאות, בפני הברירה בין אחווה ללוחמים, שעמם עברו את הקשים שבקרבות, ובין ציות לפקודה צבאית. אמרתי לך שלדעתי אתה צודק וחובה עליך ללכת לכינוס".

חשבתי שאני צונחת מהכיסא עליו ישבתי. האם שמעתי נכון? הרי בן-גוריון לא אמר את הדברים האלה בערב ההוא. הוא שתק כשמען יצחק את הטענה הזאת, ובתשובה רק ניסה להזמין לארוחת-ערב. עברו מאז שנים רבות ואולי רצה בן-גוריון לזכור אותה פרשה כפי שהציגה עכשיו. יצחק לא התבלבל ואמר: "אם כן, בן-גוריון, מדוע זכיתי לנזיפה מהרמטב"ל אחרי הכינוס?" "קיבלת נזיפה? זה לא בסדר!" הגיב בן-גוריון. יצאנו משם המומים ומחויכים. אולי הוא אינו זוכר ואולי בדיעבד חש באי-הצדק שנעשה אז, וניסה לתקן את ההיסטוריה...

מתוך: כל הזמן אשתו / לאה רבין

מצעד פירוק הפלמ"ח בתל אביב 1949

מופיעים בתמונה: אליעזר שושני, יצחק רבין, אורי ברנר, יצחק שדה וישראל גלילי

רבין של הפלמ"ח

חיים חפר

באנו אליך, יצחק, להתייצב אל המפקד / באנו בדרך השריונים החלודים במעלה באב-אל-ואד / באנו מסלעי נבי-יושע, ומצפת של "יפתח" / באנו מבאר-שבע ואילת, באנו מן הנגב של הפלמ"ח / באנו מן האנדרטאות ובתי-הנצח של חברינו / באנו אליך, יצחק, ואתה איננו //

באנו אליך, המשפחה הגדולה, ובאנו אחד אחד / ולכולנו היית המפקד, שכבר אז לגדולות נועד / ולא רק מפקד היית לנו, היית רע, היית אח / במגורים בעליות הרפת, בצריף היוקד, באוהל הלח / במסעות אל המדבר, במימיה האחת ובמשמעת-המים / בציפייה, "לחיי הספינות הקטנות, קפיטן, עוד נשוב ניפגש על המים" / ובלילות הדינמיט המאדימים את פני השמיים / בימי הלחם-ורובה ומכנסים קצרים וסנדלים / ובשבועת הרעות ההיא, שחיה עוד ביננו, ללא כתב ובלי מילים / אך היא, השבועה המופלאה הזאת, שבועת האמת / הקושרת אותנו, חבריך החיים, לבינך המת //

סמכותך הייתה שלמה. גוש ברזל שאינו נסדק / איש לא פנה אליך בשם איצ'ה, או איציק, רק בשמך המלא - יצחק / כך פונים אל מורמים ונערצים וכזה היה היחס המיוחד / שאותו הענקנו לך, האחד משלנו, אבל לבולט יותר, האחראי יותר, היותר מכובד / לאיש אשר גם אם ראה, פה ושם, את כתף רעיו, הוא אף פעם לא בגד / והוא היה נאמן לנו, לחבריו ולדרכו של הפלמ"ח / עד רגע אחרון, עד אשר אור היום היה למחשך //

יש אשר אמרו: בשנתיים האחרונות יצחק הוא אחר. חל בו איזה שהוא שינוי / התנאים השתנו, חברים, לא החומר ממנו היה יצחק עשוי / לא השתנו היושר הזה, התום הזה, האמונה הזאת הכנה / שסוף סוף מגיע לעם הזה לשכון בשקט תחת הגפן והתאנה / ולהוליך את ילדינו אל השלום ואל המלחמה האחרונה / והרי על זאת שפכנו את דמנו "אנו הפלמ"ח" / מן הכ"ט בנובמבר ההוא ולאורך נתיבי הנופלים של תש"ח / והיום, כל כך קרוב, כל כך לגעת בקץ כל המלחמות / אנחנו סופדים לך, יצחק, על הרצח, על האובדן, על מות //

אתה היית לנו, יצחק, דמות יקרה ויחידה / ולפלמ"ח הזה, הנאסף כאן, אתה היית גאוות-היחידה / אהבנו אותך אהבת-אחים נחושה וזכה / אהבה שאין כמותה אמיצה, טהורה וחזקה / כי היית לנו אח נאמן, אח אמת ולעולם לא מתחזה / וכשהלכת - בבינו כל כך, עד כי כמעט נקרע לנו החזה / יצחק, יצחק, בבינו ושרנו: איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש הזה / ובמותך, הלא היינו אובדי עצות, ובמותך - אחז בנו הפחד / כי ככה זה בנפול המפקד האחרון ובשעה כזאת לא נסלחת / ועכשיו, יצחק, צריך לנשום עמוקות, ולהמשיך בלעדיך - יחד / ולזכור: אתך ירדנו מהר-נבו ואתך חצינו את הירדן - אל ארץ השלום המובטחת //

מתוך 'ידיעות אחרונות'

